

УДК 338.49

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Студ. М.В. Яремчук, гр. БІО-2-13

Науковий керівник проф. А.О. Касич

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Розвиток сільського господарства завжди був стратегічним завданням для держави, а питання розробки ефективних методів активізації процесів реформування аграрного сектора – важливим напрямом наукових досліджень. Відповідно мета полягає у визначенні ключових проблем розвитку сільського господарства України. Для цього слід дослідити структуру аграрного сектора, систематизувати аналітичну інформацію, виявити основні тенденції, ідентифікувати найгостріші проблеми та перешкоди для прискореного реформування, визначити дієві інструменти для подолання негативних процесів.

Об'єктом дослідження є сільське господарство – галузь економіки, діяльність якої спрямована на забезпечення населення продовольством та отримання сировини для ряду галузей промисловості.

У ході дослідження використано такі **методи наукових досліджень** як: наукової абстракції, аналізу та синтезу, історичного підходу, системного та комплексного аналізу, порівняльного аналізу, інші. Також опрацьовано наукові праці українських вчених [1, 2].

Результати дослідження. Однією з основних складових національного господарства є сільське господарство. Водночас сільське господарство є сировинною базою легкої та харчової промисловості. В Україні існують всі необхідні природно-кліматичні умови для розвитку сільського господарства: родючі чорноземні ґрунти і сприятливий клімат, землеробські навички, а також зручне економіко-географічне положення сприяли сільському господарству стати базовою галуззю економіки.

Відомо, що розвинуте сільське господарство сприяє оздоровленню макроекономічної ситуації в національній економіці, оскільки за мінімальних інвестицій здатне забезпечити суттєве зростання виробництва. У більшості розвинених країн підприємства АПК забезпечують до 90% потреб населення в продуктах харчування і до 60-75% всього товарообігу країни. Однак загалом частка сільського господарства у ВВП окремих розвинених країн та світу в цілому знижується, що пов'язане із високим рівнем технічного забезпечення та зростанням продуктивності праці. З іншого боку, людство не вирішило проблему продовольчого забезпечення і у багатьох країнах є нестача самих необхідних продовольчих товарів. Все це свідчить про те, що роль сільського господарства буде залишатись визначальною. Крім того, дана сфера економіки відіграє важливу роль у вирішенні проблем інфляції, фінансового оздоровлення, товарної насиченості, стану зовнішньоекономічної діяльності, транспорту тощо.

Для розуміння реального стану речей у сільському господарстві слід провести дослідження основних показників їх діяльності, що дозволить визначити найгостріші проблеми сучасного етапу розвитку.

1. Нестійка динаміка обсягів виробництва. Впродовж 2000-х років темпи росту обсягів виробництва були нестійкими. Так, в 2014 році обсяги виробництва зросли лише на 2%, а в 2015 році вони скоротились майже на 5%. Для галузі, попит на продукцію якої на світових ринках зростає, це означає втрата можливостей розвитку.

Враховуючи тенденцію до зростання попиту на світовому ринку та значний потенціал нарощення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції в Україні як за рахунок підвищення врожайності так і за рахунок розширення обсягів землі залученої до обробітку, сільське господарство є однією із найперспективніших галузей економіки України.

Через 10-15 років можна очікувати зростання обсягу виробництва сільського господарства до 80-85 млн. т зернових на рік, тобто у 2 рази з поточних рівнів. Таким чином за умови скорочення різниці між фактично досягнутою продуктивністю, що в значній мірі зумовлена тимчасовими соціально-економічними чинниками (недостатній масштаб виробництва, низький рівень механізації та використання добрив тощо), та потенційно можливою можна очікувати середньорічний темп приросту обсягів виробництва галузі на рівні 5-7%.

2. Низькою залишається ефективність використання трудових ресурсів. Так, в 2015 році темпи росту продуктивності праці склали -2%, а сам показник продуктивності праці складав у доларовому вираженні 750 доларів на місяць, що не відповідає навіть рівні країн, що розвиваються. Основою причиною низького рівня продуктивності праці є невідповідні потребам та сучасному етапу розвитку техніки та технології показники фондоозброєності праці. Рівень фондоозброєності праці одного працівника у сільському господарстві у 2015 році складав 73,2 тис. грн. Через нестачу фінансових ресурсів та обмежені можливості кредитування підприємства не мають змогу оновити машинно-тракторний парк, придбати необхідну кількість мінеральних добрив, запасних частин, отрутохімкатів, паливо-мастильних матеріалів та насіння вищих репродуктивних кондицій. У результаті сільськогосподарські товаровиробники вимушено перейшли на екстенсивний тип розвитку, що супроводжується деіндустріалізацією виробництва і застосуванням ручної праці у великих масштабах. Також впродовж останніх років відбувається скорочення чисельності зайнятих у сільському господарстві.

3. Відсутність чіткої, науково-обґрунтованої державної політики щодо розвитку сільського господарства. Світовий досвід свідчить про необхідність застосування широкого спектру інструментів з державної підтримки розвитку сільського господарства. На даний період в Україні відбулася різка зміна пріоритетів аграрної політики розвитку сільськогосподарського виробництва. Земля в Україні, а, отже, і фермерство знаходить в стані постійної загрози початку великої приватизації, що негативно вплине на розвиток сектора.

Висновки. Загальносвітові на національні тенденції розвитку ринків сільгосппродукції обумовлюють необхідність прискорення процесів реформування сільського господарства України, цілеспрямованих заходів державної політики, спрямованих на стабільність власного продовольчого ринку. Отже, для покращення ситуації необхідно здійснити низку таких заходів: підвищити ефективність діяльності підприємств; активізувати інвестиційну діяльність; забезпечити оновлення матеріально-технічної бази сільськогосподарських підприємств; підвищити якість продуктів харчування та забезпечити їх відповідність міжнародним стандартам, що цілому створить умови для реального підвищення ефективності та сприятиме виробництву стандартизованої продукції сільського господарства.

Ключові слова: сільське господарство, проблеми, ефективність, розвиток.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Касич А.О. Проблеми ефективності використання основних засобів сільськогосподарських підприємств // Касич А.О., Романенко Є.В. // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. – Чернівці, 2012. – Вип. II (46): – С. 109–116.
2. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року /за ред. Ю.О. Лупенка, В.Я. Месель-Веселяка. – К. : ННЦ “ІАЕ”, 2012. – 182 с.